

## KNIHOVNA MUDr. FRANTIŠKA TICHÉHO

Luboš Antonín



### Library of Mr. MUDr. František Tichý

**Abstract:** The library of Mr. MUDr. František Tichý (1875–1949) from Lysá nad Labem and the library book collection „Napoleonica“ create one very essential complex. A part of this library are tens of Masonic and particularly anti-Masonic prints. These are remains of the learned and educational library of Henry Coston (1910–2001), a leader of anti-Semitic and pro-Nazi-oriented movement „Les Francistes – Front national ouvrier paysan“, co-founder and director of the „Centre d'Action et de Documentation anti-maconnique“. At the end of the World War II, Coston tried to get under cover in the territory of the Third Reich and the area of the Protectorate of Bohemia and Moravia, at the time, when the Allies were going to liberate France. The library particularly contains annuals (year-books) of French Masonic lodges as well as anti-Semitic and anti-Masonic literature. After the war, it was completed with several old Masonic prints from various castle libraries.

**Keywords:** MUDr. František Tichý – Henry Coston – Anti-Masonry and Anti-Semitism – freemason libraries – National Culture Committee's – Czech Republic – Lysá nad Labem – napoleonica

Jednou z mála knihoven, které nejsou původu šlechtického, ba ani nepochází z nějakého zámku, ale přesto jsou spravovány oddělením zámeckých knihoven Knihovny Národního muzea, je knihovna MUDr. Františka Tichého (1875–1949) z Lysé nad Labem. Osobní knihovna MUDr. Františka Tichého je spojena v jeden celek s fondem *Napoleonika*, který vznikl coby umělý, podobně jako fondy *Alexandre Dumas* či *Goethe a Schiller*, vytvořené vyříděním knih ze zámeckých knihoven. Jádrem fondu *Napoleonika* tvoří knihy MUDr. Františka Tichého, doplněné knihami ze zámeckých knihoven.

MUDr. František Tichý přispíval do měsíčníku *Ciba*, vydávaného známou farmaceutickou firmou a přinášejícím řadu zajímavých příspěvků z dějin medicíny, farmacie, alchymie a chemie. V roce 1935 o něm v rubrice *Lékaři a jejich záliby* vyšel článek, vysvětlující jeho zálibu v Napoleonovi: „MUDr. Tichý v Lysé nad Labem má vedle své vynikající činnosti lékařské jednu velikou vášeň: Napoleona a jeho dobu. Tak vznikla jeho pozoruhodná umělecká sbírka, vztahující se k osobě velikého francouzského císaře. Proč zrovna napoleonská doba? Odpověď na tuto otázku nalezneme, podíváme-li se do rodinné kroniky Dr. T. Jeho dědeček, jenž žil kol r. 1800 v Paříži, přestěhoval se později do Lysé a přivezl s sebou mnohé předměty, pocházející z bezprostředního okolí Napoleonova. Tak např. nalezneme v kuchyni vedle četného nářadí z napoleonské doby též pudinkovou formu, pocházející z Napoleonovy kuchyně.“

Nejzajímavějšími čísly sbírky jsou nádherné porcelánové figurky a rozsáhlá knihovna děl o Napoleonovi a jeho době. Jedinečná je pak sbírka cínových vojáček, znázorňujících věrně do nejmenších podrobností vojáky a důstojníky Napoleonovy a vše ostatní, co k jeho armádě náleželo.“

K nejstarším česky psaným napoleonikám patří v Tichého knihovně spisek *Napoleon Buonaparte*. Okus životopis-

ný od Karla Sabiny, vydaný v roce 1848 v Praze či drobný tisk lidového čtení *Krásná Karolína, kteráž za Napoleona jakožto obrst na vojně sloužila*, vydaný v Jihlavě roku 1850. Mezi kuriozity lze zařadit báseň *Napoleon*, kterou v nákladu 300 výtisků vydal Otto Girgal. Jejím autorem je František Zavřel, obdivovatel velikánů-polobohů (jeho dramatická pentalogie se skládá z titulů *César*, *Kristus*, *Žižka*, *Valdštejn*, *Napoleon*). K raritám patří dnes i filmový program ze soboty 31. 10. (rok není uveden), který zval diváky na „historické drama *Benita Mussoliniho Sto dnů Napoleonových zrežirované Giovacchinem Forsano*“. Mezi knihami nacházíme předlohu filmu, práci Benita Mussoliniho a Giovacchia Forsana *Napoleonových sto dní (Campo di maggio)*, kterou v autorizovaném překladu Jana Pavlici vydalo v roce 1934 nakladatelství Vesmír. V knize je vložen tisk fotografické podobanky duceho s pravděpodobným autografem jeho podpisu (*Mussolini Roma... maggio 1934 XII*).

Mezi českými napoleonskými tisky nacházíme i knihy z katolicky orientovaného prostředí. Josef Florian přeložil a vydal ve Vyškově roku 1918 esej Léon Bloya *Duše Napoleonova*. Bedřich Konařík, autor knihy *Kardinál Bayane a Napoleon*, vydané u Ladislava Kunciče v Praze 1935, napsal do exempláře patřícího dr. Tichému své osobní věnování.

Součástí knihovny MUDr. Františka Tichého je i několik desítek zednářských a hlavně protizednářských tisků. Některé z nich nesou vpisky Henryho Costona (1910–2001), vůdce antisemitsky a pronacisticky orientovaného hnutí Les Francistes – Front national ouvrier paysan, spoluzakladatele a ředitele Centre d'Action et de Documentation anti-maconnique. Ten v roce 1944 utekl do Říše, na podzim roku 1944 je doložen jeho pobyt v Horním Maršově v Krkonoších. V roce 1946 byl zajat v Rakousku a v roce 1947 odsouzen. V roce 1952 byl ze zdravotních důvodů propuštěn na

svobodu a pokračoval ve své ostře antisemitské propagandě až do osmdesátých let 20. století.

Otázkou zůstává, jak se tyto knihy dostaly do knihovny lékaře z malého českého městečka. Určité vysvětlení nám mohou podat složitá povaha MUDr. Františka Tichého a jeho osud. Vladimíra Jiříčn, pracovnice pobočky Státního okresního archivu v Nymburce se sídlem v Lys nad Labem, hodnot MUDr. Tichého jako „kontroverzní osobnost nše-ho msta. Polovina Lys ho velebila, polovina zavrhovala. Po revoluci dokonce vznikla v místním zpravodaji dost ostr debata oban.“

Do Lys nad Labem přišel MUDr. Tich v roce 1905 ze Soběslavi a po skromných poatcích se stal vězením a vyhledvanm lékařem. „Proslavil se pedevm lebou tuberkulózy. Byl také lékařem u lysk vojensk posádky a v zámku. Skromn zaatky byly ty tam. Pordil si auto a k němu ˇofera, koar s prem pěkných kon a samozřejmě s koim. V domě zaměstnával dvě sluky, o zahradu domu mu pečoval zahradník, v ordinaci měl psaku. Opatřil si slechtick znak záhad-nho původu – nad sttem sokol drzci každou nohou ˇinku.“<sup>1</sup>

Ve třicátých letech se MUDr. Tichý stal starostou msta. S pchodem nacist se horliv Sokol a starosta města proměnil v neoblíbeného kolaboranta. „V polovině roku 1941, po nových volbách do mstn školsk rady v ˇele s Ing. Josefem Pochmanem, byl zjištěn schodek v hospodaření bval mstn školní rady v celkov vyi 115.000 K. Tato bval m.r. pod vedenm MUDr. F. Tichého pritom předtím neměla na nákup uhl pro školu dostatek peněz. Chybějící částku nakonec musel doplatit Dr. Tichý spolu s pokladn, odb. učitelkou Mari Fotrovou, kter byla poté z trestu přeložena kamsi na vesnici do jižních ˇech. Dr. Tichý, kter tehdy jíž nepokryt kolabo- roval, si na nacistick správě okresu vyprosil úrad vldnho komisaře msta a tím se stal po zruen místních školních rad v roce 1943 z titulu funkce komisaře i předsedou školní obce. Nechutn ironie! Nicméně před soudem tato zpronevěra pro- jednvna nebyla, neboť se kad bl vsemocnho a msti- vho ˇlovka, jm Dr. Tich v této době bezpochyby byl. Kronikr jej totiž charakterizuje v povlenm záznamu jako chorobn jeitnho slavomana a peněz lanho lakomce, kter nakonec prece jen neušel trestu, neboť byl 10. května 1945 národním výborem zatčen a jako kolaborant a zrdce pvezen do vazby v Brandyse nad Labem. Osobn majetek mu byl zkonfiskován a jeho skutky později projednávány před národním soudem.“<sup>2</sup>

Postoje MUDr. Tichého během války byly rozporupn. Na jednu stranu „MUDr. František Tichý dne 15. brze- na 1939 údajn osobn vítal nacistick vojska se zdvenou pravc a pozdravem ‚Heil Hitler‘... v t den pry pordal banket ve svém byt pro nacistick důstojníky...“ Na druhou stranu „MUDr. Tichý zachranil msto Lys nad Labem před znienm. Blížil se konec války a v Lys nad Labem byly dne 4. května 1945 do rána smazány v celém mst nmeck n- pisy. Velitel milovickho tábora generál Kurt Rüdiger naši-

dil, aby byly nápisy do vˇera obnoveny. To nebylo možné a MUDr. Tichý hned plukovníkovi telefonoval. Marn ho ˇadal o prodlouen lhůty k obnov německých nápisů. Na silnici nad Šibkem jíž stála baterie hitlerovských dl ppra- ven k bombardování msta. MUDr. Tichý jel rychle autem do Milovic a uprosil velitele milovickho tábora, takže díla byla odvolána a Lys zachranna.“<sup>3</sup>

Po válce byl MUDr. Tichý odsouzen jako kolaborant a jeho byl majetek zkonfiskován. Zemřel o ˇtyri roky pozdě- ji v charitativním dom důchodců na Zbraslavi. Jeho jedin dcera Anna se jíž před válkou provdala za majitele hotelu Pai v Praze, kde se údajn MUDr. Tichý setkal s K. H. Frankem.<sup>4</sup> Pokud se tak stalo, nelze vyloučit, že se zde se- tkal i s prominentním kolaborantem Henry Costonem, kte- r mu mohl svěřit do úschovy část své knihovny, jež byla později MUDr. Tichému zkonfiskována a uložena v distri- bunm středisku Národní kulturn komise na zámku Sych- rova. Pravdpodobnj však bude, že zednrsk tisky byly s knihovnou zkonfiskovanou MUDr. Tichému sloueny a v polovině padesátých let minulého století. Většina knih to- ti nese signatury distribučního střediska Sychrov. Zde se pod vedenm stálého pověřence Národní kulturn komise Jo- sefa Scheybala vytrdovaly zkonfiskovn knihy pro rzn státní instituce, vysok školy, muzea a rovněž pro Národní velikou lóži ˇeskoslovenskou, kter svoji ˇinnost ukončila teprve v roce 1951. Dopisem ze dne 20. dubna 1949 potvr- zuje Velik knihovník Národní velik lóže ˇeskoslovensk, Karel Juda, že VNLC převzala od Národní kulturn komi- se ze zámku na Sychrov 113 svazků zednrsk literatury. Souasn se v agendě Sychrov-sklad v oddlen zámeckých knihoven Knihovny Národního muzea nachází prklepem psan strojopisov kopie nedatovaného zednrskho slibu s bohužel neitelnm podpisem. Jednání o tom, jak naložit se zkonfiskovnmi zednrskmi tisky, pokračují i po „uspn“ NVLC v roce 1951. Svdc o tom Scheybalv dopis ředitli Vojtěchu Walterovi adresovan na ministerstvo školství věd a umění, správu kulturního majetku. V době uspn NVLCS, ke kterému došlo 1. dubna 1951, byl Vojtěch Walter velikm hospodrem lóže. Iniciován byl jíž 23.10. 1930 v prask lóži Sibi et posteris. V tomto dopise Scheybal Walterovi píše, že ho „bude tit, přijedete-li se podvat na ty zednrsk tis- ky“.<sup>5</sup> V dokumentu datovanm 25. 5. 1957 je u knihovny Dr. Tichého uvedeno: „ast napoleonika, ast ve střed. Ždár nad Sázavou“.

Na zámku ve Ždru nad Sázavou vznikalo od poloviny padesátých let pod vedenm Bohumila Lifky Muzeum kni- hy. Na jeho budování se podílel i první vedoucí oddlen z- meckch knihoven Knihovny Národního muzea Pravoslav Kneidl. V archivu Velik lóže ˇesk republiky nacházíme jeho ˇadost o pjet do řádu svobodných zednr podanou po obnovn ˇinnosti velkolóže na poatku devadesátých let minulého století. Nabízí se myšlenka, že ministersk ředi- tel Vojtěch Walter a vedoucí oddlen zámeckých knihoven

<sup>1</sup> JIŘIČN, Vladimíra. Text vstavnho panelu výstavy Jaro 1945 v Lys nad Labem. Státní okresní archiv Nymburk se sídlem v Lys nad Labem, 2015.

<sup>2</sup> ŠPECIN, Karel. 75 let od oteven Masarykovy mtnsk školy chlapec v Lys nad Labem: historie školy očima školních kronik z let 1936–2011. Alma- nach vydala Základní škola Bedřicha Hrozného Lys nad Labem.

<sup>3</sup> JIŘIČN, Vladimíra: osobn informace archivrky.

<sup>4</sup> JIŘIČN, Vladimíra: osobn informace archivrky.

<sup>5</sup> Agenda oddlen zámeckých knihoven Knihovny Národního muzea Zámek Sychrov-sklad. Souasn existuje „seznam vytrden zednrsk literatury ve skladu knih ˇ. 112 na zámku v Sychrov“ vyhotoven Josefem Scheybalem v Sychrov 13. ledna 1953. Ze 138 položek seznamu se jich naprost většina shoduje se zednrskmi tisky zapsnmi v lokálním katalogu Knihovny MUDr. Františka Tichého z Lys nad Labem.

Pravoslav Kneidl mohou mít svůj podíl na vytvoření zednářského souboru, který je součástí knihovny MUDr. Františka Tichého. Jako jádro patrně posloužily knihy, jež přímo od Henryho Costona získal MUDr. František Tichý na konci války, a ty byly doplněny knihami z dalších svozů. Tomu nasvědčuje i zjištění, že se mezi nimi vyskytují knihy patřící původně do zámecké knihovny Jílové.<sup>6</sup>

### Provenienční rozbor zednářské části knihovny MUDr. Františka Tichého

Zednářské tisky v knihovně MUDr. Tichého mají poměrně rozmanitou provenienci, tvořenou jak lůžovými razítky a vpisky, tak vpisky jednotlivců. Nalezneme zde ale poměrně málo exlibris. Jedním z nich je elegantní exlibris lóže *Minerva zu den 3 Palmen* z Lipska. Z její knihovny pochází zednářský tisk *L'ACACIA*, na předeštlí je vlepeno exlibris zobrazující Minervu se štítem s tváří Gorgony, se sovou a kopím, v pozadí jsou patrné tři palmy. Postava sedí na soklu tvořeném knihou, na jejíž záložce je vyobrazení úhelnice propletené s kružidlem, zavěšených v obrácené poloze a nápis „*Aus der Bücher der (loge) Minerva z.d. 3 Palmen Leipzig*“. Na první textové straně se nalézá oválné razítko s vyobrazením sfingy a nápisem „*LOGE MINERVA ZU DEN DREI PALMEM LEIPZIG*“. Řada ročenek *Grande loge de France* má na titulním listu kulaté razítko, na němž je pětihratá koruna, ze které visí pokryvadlo s úhelnicí a kružidlem, nad nimi pěticípá hvězda a text „*DEL'UNION PARFAITE O.: DE LAROCHELE*“. U některých ročníků *CALENDRIER MAÇONNIQUE DU GRAND ORIENT DE FRANCE SUPRÊME CONSEIL Pour la France et les possessions françaises...* je na titulním listu kulaté razítko které tvoří rovnoramenný trojúhelník provedený dvojitou čarou, uvnitř má písmeno „G“, nad stranami trojúhelníku vždy tři tečky seřazené do rovnoramenného trojúhelníku a na obvodu razítka nápis „*LOGE/ LES TRAVAILLEURS O.: DE LEVALLOIS (Seine)*“. V některých *CALENDRIER MAÇONNIQUE DU GRAND ORIENT* se na frontispice setkáváme s exlibris s lůžovou pečeti a nápisem *Zur Bibliothek der Freimaurer Loge zu den 3 Weltkugeln gehörig*. Jedná se o exlibris berlínské lóže založené roku 1740 (třetí nejstarší v Německu po Hamburku a Drážďanech), která byla od roku 1743 Velkou mateřskou lóží a hrála v 18. století podstatnou roli ve středoevropském zednářství, včetně Čech. Kniha Édouarda Drumonta *NOS MAITRES, La Tyrannie Maçonique* vydaná v Paříži roku 1899 má na titulním listě kulaté červené razítko *Sa Bibliothèque Mac.: A l'Étoile Polaire*. Instrukční brožura pro učně adoptivní, tedy ženské lóže, *INSTRUCTION au Grade d'Apprentie, RITE ECOSS.:ANC.:ACCEP.: GRANDE LOGE DE FRANCE, Loges d'Adoption...* z roku 1932 nese na patitulu rkp. vpisek „*Délivré à la /b/.:b.:s.: Juliette Merle, initiée le 30. 10. 1932 par la R.:L.: N°54° bis (adoption) Le Général Peigné et inscrite sous le N° matricule 408, La Grande-Maitresse*“ (podpis nečitelný), dále trojúhelníkové razítko, uvnitř úhelnice propletená s kružidlem, z jednoho ramene kružidla vychází neznámý nástroj (atribut ženské práce?), dvě dlaně ve stisku, které vyrůstají z větviček akácie, a nápis „*L.:D ADOP.:N°540bis LE GÉNÉRAL*

*PEIGNÉ CL.:DE PARIS*“. *ANNUAIRE DE LA GRANDE LOGE DE FRANCE, O.: DE PARIS*, 1908, obsahuje vpisky „*Le présent exemplaire a été délivré au Chev.:B.:Bontems Vené.:de la Resp.:L.: N°387 Les „Frères Ecosais*“. Or.: de la /Seyne//.../ le 4<sup>er</sup>Aout 1908, Bontems 33 /“ za jménem Ven.: připojena kresbička „delty“, dále kulaté razítko s globem, uvnitř pentagram, kružidlo, úhelnice, z ní na stuze visí palice a lžice, nápis „*R.:/lóže/ LES FF.:ECOSSAIS N°387 – OR.:DE LA SÉYNE.:RITE ECOSS.:ANC.:ACCEP.*“ a další kulaté razítko se zářící hvězdou s písmenem „G“ a nápisem: „*CABINET PARTICULIER DU VÉNÉ.*“. Následující svazek ročenky má na zadní obálce razítko „*OSWALD WIRTH, 16, Rue Ernest-Renan, PARIS-XV<sup>e</sup>*“. Jedná se o exemplář z majetku předního zednářského spisovatele a vykladatele esoterního zednářství, autora proslulých tarotových karet a jejich výkladu. Oswald Wirth koncem 19. století znovuobjevil a reinterpretoval tradiční tarotová arkána. Za základ si tehdy vzal tarot marseilleský, který v největší míře uchovával původní symboliku. Při tvorbě nových karet přihlédl i ke starším názorům Elifase Leviho a Stanislava de Quaity. Sám byl činným zednářem, a tak je pochopitelné, že se v jeho tarotu promítla i zednářská symbolika. Vznikla tarotová hra velmi přehledná, v moderním hávu, kterou lze chápat mj. i jako jeden z význačných projevů francouzského spirituálního symbolismu konce 19. století.<sup>7</sup> V edici *Masques et Visages Maçonniques, Documents inédits...* z roku 1906 je na patitulu rukopisná osobní dedikace autora Oswalda Wirthovi „*au Maître Oswald Wirth, Hommage d'affection, (...), Le 20 février 1906 Jean Bidegain*“. Autor knihy a věnování, Jean Bidegain, byl v roce 1892 přijat do lóže *Le Travail et les Vrais Amis fidèles*, v roce 1900 se stal sekretářem Velkého Orientu francouzského. Pro ztrátu důvěry byl vyloučen a po opuštění zednářské lóže se stal aktivním protizednářským a antisemitsky orientovaným spisovatelem.

Vedle lůžových razítek se setkáváme i s razítky a vpisky, které svědčí o tom, že tyto tisky pocházejí z českých zámeckých knihoven a byly po 2. světové válce do celku včleněny Národní kulturní komisí v distribučním středisku na zámku Sychrov. Pamflet, vydaný po skončení první světové války v roce 1919 v Mnichově, *Weltfreimaurerei, Weltrevolution, Weltrepublik. Eine Untersuchung über Ursprung und Endziele des Weltkrieges*, má na titulním listu kulaté razítko s nápisem „*DE Mr. LE DUC DE BEAFORT ARCHIVES*“. Jeho autorem je Videňan Friedrich Wichtl, za monarchie člen říšské rady, který vykonstruoval obvinění, že sarajevský atentát již od roku 1912 připravoval Velký Orient francouzský. Kniha Hermanna Grubera *Mazzini. Freimaurerei u. Weltrevolution* vydaná v Řeznu roku 1901, má na titulním listě heraldické razítko Kinských a razítko „*Heřman /Měst/ ec Bibliothek*“.

K akvizicím Národní kulturní komise také patrně náleží i ročenka *THE OFFICIAL DIRECTORY (Issued August, 1938) 1938–1939, ROTARY INTERNATIONAL*, Chicago, Zurich, Signapore, London 1938, má na titulním listu razítko „*Rotary – Club Karlsbad Č.S.R. Dr. André Fried, Secr. Case Postale 33*“.

<sup>6</sup> Sig. 425 NAUMANN, Johann Gottlieb. *VIERTZIG FREYMÄURERLIEDER...*, BERLIN 1782, Na předním předeštlí heraldické ryté exlibris: „EX.LIBRIS FRANC.COM.A.THVN-HOHENSTEIN TETSCHEN“. Knihovna MUDr. Františka Tichého, Lysá nad Labem 425, stará sg. razítko „SCHLOSS EULAU B I g 3“, signatura distribučního střediska Sychrov II/25.

<sup>7</sup> Dictionnaire de la Franc-Maçonnerie. Ed. Daniel Ligou, 4<sup>e</sup> édition, Paris 1998.

## Obsahový rozbor zednářské části knihovny MUDr. Františka Tichého

Mezi zednářskými tisky v Knihovně MUDr. Františka Tichého jsou nejvíce zastoupeny tisky psané francouzsky, následují tisky v němčině a angličtině, několik málo tisků je v češtině a maďarštině. Velké množství tvoří ročenky zednářských velkolóží, především Velikého Orientu francouzského, Veliké lóže francouzské, Veliké národní lóže Francie, smíšeného řádu Droit Humaine a Spojené veliké lóže Anglie. Z parazednářských organizací jsou zastoupeny časopisy a tisky Rotary klubu, řádu Odd Fellows, Templářského řádu a řady moderních organizací podobného charakteru. Za počtem tisků zednářských příliš nezaostává široké spektrum protizednářské literatury. Jedná se o literaturu polemickou, tzv. literaturu zrádcovskou, odhalující zednářská tajemství, seznamy členů zednářských lóží sloužící k jejich diskriminaci a možnému pronásledování, a literaturu brojící proti „židozednářství“. Je téměř jisté, že tuto literaturu shromáždil převážně Henry Coston. Novinář, redaktor, esejista a aktivista extrémní pravice, původním jménem Georges Henri Coston, se narodil v Paříži 20. prosince 1910 a zemřel v Caen dne 26. července 2001. Začínal skromně jako bankovní úředník, později pracoval v monarchistickém tisku a odtud se v poměrně mladém věku začal angažovat v protizidovském, protizednářském a antikomunistickém tisku. Během druhé světové války se stal viceprezidentem Asociace antižidovských novinářů, vydává *Bulletin d'information anti-maçonnique*, později *Bulletin d'information sur la question juive*. Před Spojenci po jejich vylodění ve Francii prchá do Říše a do Prahy. Po válce je vězněn, ale když je v roce 1952 ze zdravotních důvodů propuštěn, pouští se s neúnavnou energií do publicistické činnosti. Jeho poválečná aktivita je namířena proti globalizaci, Bilderbergu a nadvládě nadnárodního kapitálu. I zde nalézají jejich „židozednářské“ pozadí. Z jeho vlastních knih v knihovně najdeme pouze jeden tisk: *ANNUALE GENERAL de la Franc-Maçonnerie par HENRY COSTON et MARYA DEL ROSARIO, ÉDITION 1933, PARIS*. V ročence *ANNUAIRE 1939, GRANDE LOGE NATIONALE INDÉPENDANTE ET RÉGULIÈRE POUR LA FRANCE ET LES COLONIES FRANÇAISES* nacházíme Costonův podpis. Další Costonův vpisek obsahuje v černé papírově vazbě vydaná kniha Dietera Schwarze *Die Freimaurerei. Weltanschauung, Organisation und Politik. Mit ein Vorwort des Chefs der Sicherheitspolizei und des SD SS – Obergruppenführer und General der Polizei Dr. Kaltenbrunner* (Sechste Auflage, 101–130 Tausend, Berlin, Zentralverlag des NSDAP, Franz Eher Nachf. G.m.b.H. 1944). Kniha obsahuje vedle předmluvy Ernesta Kaltenbrunnera, šefa Hlavního říšského bezpečnostního úřadu, krátkou předmluvu od Reinharda Heydricha. Na straně 44 je zmiňována pražská *Schlaraffia*, jejíž počet členů byl odhadován na 35 000, zatímco v Říši jich měla cca 6 500. *Národní velkolóže československá* sdružovala podle údajů dostupných nacistům v 25 lóžích asi 1 200 zednářů. Velkolóže německých občanů československé státní příslušnosti *Lessing zu den drei Ringen* měla zhruba ve 30 lóžích asi 1 400 zednářů, z nichž na základě nacistických zdrojů tvořili asi 60 % německy mluvící Židé. Podobně zaměřený, ale s větší fantazií pracující je pamflet Gregora Schwartze-Bostunisch *Die Freimaurerei. Ihr Ursprung, ihre Geheimnisse, ihr Wirken...*, vydaný ve Výmaru

v roce 1920. Autor knihy, ruský emigrant, podává výklad historie zednářství z pozic rodící se nacistické ideologie, jak nasvědčuje i poslední věta knihy: „*Der Sieg ist nicht beim freimaurerischen Fünfstern, sondern beim Hakenkreuz*“. V tomto duchu uvádí mezi symbolikou svobodného zednářství jeden z návrhů státního znaku SSSR. Proslulý pamflet *LE CULTE DU GRAND ARCHITECTE* má vlepené exlibris vytvořené Léo Schnugem (1878–1933) s motivem alchymistické dílny a nápisem *Ex libris Georges Roederer*. Autor knihy, Gabriel Jogand-Pagés, používající pseudonym Leo Taxil (1854–1907), se v zednářství dopracoval pouze učňovského stupně, ale proslul jako poměrně známý antiklerikální publicista. Po svém překvapivém obratu ke katolicismu začal spolu s dr. Charlesem Hacksem vydávat řadu „odhalení“ ze zákulisí lóží, často obskurního pornografického zaměření, čímž vzbudil značnou pozornost nejvyšších církevních kruhů. Dvanáct let této intenzivní publikační činnosti sledované širokou veřejností završil Taxil přiznáním, že šlo o podvod. V knize téhož autora *Y A-T-IL DES FEMMES DANS LA FRANC-MAÇONNERIE* je vloženo devět číslovaných lístků s bibliografickými poznámkami ve francouzštině týkajícími se zednářství a s podpisem *Albert (Lantoiné)*.

Mezi autory tohoto souboru antizednářských knih nacházíme Gabriela Leóna Marie Pierra de Montaigne de Poncins (1897–1975), žurnalistu, který v letech 1937–1939 založil a vydával mezinárodní revue *Contre-Révolution* a v letech 1941–1944 se podílel na vydávání *Documents maçonniques*.

Překlad jednoho z Poncinových děl do maďarštiny se jmenuje *A FORRADALOM TITKOS ERŐI: SZABAD-KÖMÜVESSÉG. ZSIDÓSÁG (FORDÍTOTTA VITÉZ DR. ENDRE LÁSZLÓ, BUDAPEST 1939)*. Překladačem byl László Endre (1895 – popraven 1946), maďarský rasistický politik, který významnou měrou přispěl k deportacím Židů. Osobní Poncinovo věnování „*À Monsieur de Endre Lazlő Hommage d' Léon d' Poncins*“ obsahuje Poncinova *LA GUERRE OCCULTE. Juifs et Francs-Maçons a la conquête du Monde*. V knize vložena dopisní obálka z roku 1936 s adresou „*Vitez Dr Endre Lazlő Godollő Hongrie*“, odesílatelem je nakladatelství Gabriel Beauchesne et ses fils éditeurs a Paris, Rue de Rennes, 117. Předmluvu ke knize napsal polský hrabě Emmanuel Malynski († 1938), do italštiny knihu přeložil kontroverzní myslitel Julius Evola. Vedle Poncinse, který je zastoupen několika knihami, jsou to i knihy apoštolského protonotáře a vydavatele protizednářsky orientované *REVUE INTERNATIONALE DES SOCIÉTÉS SECRÈTES* Ernesta Jouina, které se těšily Costonově pozornosti.

Autorem několika protizednářských knih je také Jean-Marie-Paul Marqués-Rivière (1903–2000), znalec tibetských a budhistických duchovních systémů a tantry, spolupracovník *Revue Thésophique*. Za války spolupracoval s nacisty a uspořádal velkou výstavu *Exposition antimaçonnique*. V knihovně nalezneme jeho *LA TRAHISON SPIRITUELLE DE LA F.:M.: nouvelle édition revue et augmentée* (Renard, Paris, 1941), a v témže roce vydané *LES RITUELS SECRETS DE LA FRANC-MAÇONNERIE D'APRÈS LES ARCHIVES DU GRAND ORIENT ET DE LA GRANDE LOGE DE FRANCE, PARIS, LIBRAIRIE PLON*.

Mezi další oblíbené autory Costona patřil Henry-Stanislas-Athanase Joseph pišící pod pseudonymem J. Tourmentin (1850–1931). V roce 1897 založil *Comité Antimaçonnique de Paris*, později známou *Ligue antimaçonnique*

de France. V roce 1900 mu vyšla kniha s titulem *LES ENFANTS DE LA VEUVE...*, který se do češtiny překládá jako „synové vdovy“, což je jedno z označení svobodných zednářů. Původ tohoto pojmenování je někdy vysvětlován jeho souvislostí se zrodem tzv. Skotského ritu v roce 1737 ve Francii, o jehož vznik se zasloužil především dr. Andrew M. Ramsay (1686–1743), vychovatel v rodině Stuartovců vypuzených z Anglie. Stoupenci nedospělého následníka, jehož nároky chránila královna vdova, se mezi sebou nazývali „synové vdovy“. První dva sešity patnáctého ročníku (1898) *FRANC-MAÇONNERIE DÉMASQUÉE*, jehož byl Tormentin editorem, mají oválné razítko „Gräfliche Waldbott von Bassenheim'sche Bibliothek – SCHLOSS BUXHEIM – In Schwaben“.<sup>8</sup>

Coston samozřejmě kromě literatury protizednářské ke svému studiu potřeboval i základní zednářské tisky. K nim patří především instruktážní literatura pro jednotlivé stupně z pera Edmonta Glotona (1895–1962). Jeho trilogie zednářských instrukcí pro učně, tovaryše a mistry je milníkem ve studiu rituálů a zednářských symbolů. Gloton se ve svých studijních a instruktážních spisech zabýval také tzv. Skotským ritem. Ten bývá charakterizován jako iniciační a tradiční ritus, který přijímá bratry od prvního do třicátého třetího a posledního stupně postupně podle jejich pokroků a tak, jak se zvyšuje jejich vzdělávání. Jeho *MEMENTO DES GRADES PHILOSOPHIQUES (DU 19<sup>e</sup> au 30<sup>e</sup> degré)* má na patitulu věnování autora „Au... F.: Albert (Lontaine)... Gloton“.

Podobný význam pro studium zednářství jistě měly i anglické ročenky *MASONIC YEAR BOOK* které jsou zastoupeny od roku 1908 do roku 1937, avšak nekompletně. Některé obsahují razítko „*MEIAAH ANATOAH THE EALAAOS BIBAIOΘHKH*“. *HISTORY OF FREEMASONRY, FROM THE YEAR 1829 TO THE PRESENT TIME* George Olivera z roku 1841 má na předešlé heraldické ryté exlibris *James Ramsay*, signované „*Groves sc.*“. V *PROCEEDINGS OF THE GRAND LODGE OF Free and Accepted Masons OF THE STATE OF NEW YORK...* z roku 1928 nachází na straně 152 informaci o *NATIONAL GRAND LODGE OF CZECHO-SLOVAKIA* a na stranách 178–179 *MASONIC DEVELOPMENTS IN CZECHO-SLOVAKIA*. V téže ročence za rok 1931 je i zmínka o druhé československé velkolóži *Lessing zu den Drei Ringen*. V knihovně nalezneme i výtisk rituálu této československé německy pracující velkolóže *RITUALE I. FREIMAURERGRÖSLOGE „LESSING ZU DEN DREI RINGEN“ IN DER TSCHECHOSLOWAK. REPUBLIK. RITUALE I. VON DIESEM RITUALE WURDEN 150 STÜCK GEDRUCKT. DIESE STÜCK HAT DIE ZAHL DER BUNDESLOGEN. EIGENTUM DER GR.-L. DRUCK VON M. SCHULZ, PRAG. s.a. (1922)*.

Costonova publicistika nebyla zaměřena jenom proti zavedeným zednářským obediencím, ale vůči „tajným společnostem“ vůbec. Mezi knihami najdeme jen málo výrazně okultně zaměřené literatury, ale je zde například *REVUE INTERNATIONALE DES SOCIÉTÉS SECRÈTES, DEUXIÈME ANNÉE, TOME III, PARIS 1913*. Pozornost je věnována tzv. parazednářským organizacím. *ANNUAIRE DE L'OBÉ-*

*DIENCE MACONNIQUE MIXTE INTERNATIONALE LE DROIT HUMAIN...* z roku 1922. Jde o ročenku smíšeného řádu *Droit Humaine*. Smíšený řád přijímající muže i ženy pracující ve společných lóžích, vznikl ve Francii roku 1893. V době vydání ročenky je jako viceprezidentka řádu uváděna známá teozofka Annie Besantová. V roce 1922 holandský bratr Fritz Faulhaber založil pionýrskou lóži tohoto řádu v Praze pod názvem *Dobrovský*. Jejimi příslušníky byli např. spisovatelka Pavla Moudrá či Alexandr Sommer-Batěk, chemik a propagátor přirozené životosprávy. Lóže *Dobrovský* původně pracovala v esperantu a vydávala interní časopis nesoucí název v esperantu *DOI STELOI* (Dvě hvězdy). Lóže se nachází v seznamu pod číslem 52, uváděna na straně 24. Na straně 9 je uvedena mezi „*ATELIERS formés ou en formation, administrés par la jurisdiction hollandaise: Allemagne, Autriche, Tchécoslovaquie*“.

*INTERNATIONALER Guttemplertag* (Hamburg 1911) informuje o činnosti řádu *Guttemplerorden*, který byl založen v roce 1852 v New Yorku pod názvem „*Independent Order of Good Templars*“. Jeho cílem byl především boj proti konzumaci alkoholických nápojů. V roce 1893 papež Leo XIII. vydal proti řádu dekret zakazující všem katolíkům vstup do tohoto řádu, protože ho považoval za podobný zednářům. *MITGLIEDER-Verzeichnis der ODD FELLOWS unter der Gerichtsbarkeit der Gross-Loge der Rep. Schweiz I.O.O.F. für das Jahr 1932* se týká činnosti řádu *Odd Fellows*, filantropicky a eticky zaměřené parazednářské společnosti, která svůj původ odvozuje rovněž od stavebních bratrstev, ale s vlastním zednářstvím nemá žádné spojovací články. Vznikla roku 1803 v Londýně. Při svých rituálních pracích používá složité symboliky. V předposledním oddíle v seznamu *Logen im Auslande* je uvedeno, že v ČSR má řád 15 lóží s 997 členy.

*VORTRÄGE UND ANSPRACHEN: MIT EINEM GELEITWORT VON DR. LEO BAECK...* Maximiliana Steinová vydané v roce 1928 ve Frankfurtu nad Mohanem mají na patitulu razítko „*BIBLIOTHEK DER LOGE „Ostravia“ I.O.B.B. MÄHRISCH-OSTRAU*“. Jedná se o knihovnu nezávislého řádu *B'nai B'rith*, založeného roku 1843 v New Yorku, který do svých řad přijímal pouze členy židovské národnosti. Šlo se o parazednářskou charitativní organizaci.

Knihovna MUDr. Františka Tichého má celkem 3 424 svazky a námi sledovaná masonica tvoří pouhý zlomek knihovny. Tichý byl sběratelem, a tak v jeho knihovně najdeme bohemikální tisky z 16. století a náboženskou literaturu ze století 17. a 18. Zastoupena jsou dobová vydání klasických děl české historie od Dobnera, Dlabače, Pelzla, Pubitschky, Šafaříka, Palackého, Tomka, Gindelyho a Erbena. Na ně navazují díla modernější historiografie, především Pekařova, Šustova či Zdeňka Nejedlého. Rozmanitá je skladba vlastivědné literatury s důrazem na Lysou nad Labem. Zde nalezneme *Pozdrav z Lysé* od Petra Bezruče vydaný v Moravské Ostravě v roce 1935, ale i vlastní práci MUDr. Františka Tichého *Lysá nad Labem za tzv. váleku o dědictví rakouské* vydanou v Lysé v roce 1938. Vedle toho Tichý napsal a v Praze v roce 1934 vydal studii *Zdravotní poměry v bavorské armádě v Praze v r. 1741*, bez místa vydání a v roce

<sup>8</sup> Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Fürstlichen Häuser, tzv. „Hofkalender“, 179. Jahrgang, 1942, s. 345–346. Rodu patřilo říšské knížectví Bassenheim, od roku 1803 pobírali také příjmy ze sekularizovaného opatství kartuziánů v Buxheimu. Po roce 1806 sídlil rod převážně v Bavorsku a Württembersku, viz: KÖBLER, Gerhardt. *Historisches Lexikon der deutschen Länder*, 4. Auflage, München 1992, s. 40.

vyšla též jeho studie *Z historie amputace*. V rukopise, který se rovněž v knihovně nachází, zůstala jeho studie o onemocnění a příčině smrti Napoleona na Svaté Heleně.

Ve značném rozsahu a šíři je zastoupena česká literatura 19. století, zvláštní důraz je kladen na literaturu máchovskou. V knihovně nalezneme díla o Josefu Mánesovi, Alfonsu Muchovi, Lud'ku Maroldovi a publikace vydávané Krasoumnou jednotou a S.V.U. Mánes. Velmi často narazíme na aukční katalogy knižní a numismatické. Přirozeně nechybí časopisy *Český bibliofil*, *Knihomol* a publikace Spolku přátel a sběratelů exlibris, vždyť majitel knihovny jich sám používal několik. S jeho angažovaností v Sokole souvisí i množství literatury sokolské.

Tichý také sledoval současnou literaturu a v jeho knihovně nacházíme dílka, převážně básnická, dnes pozapomenutých autorů, jakými byli na Nobelovu cenu navrhovaný básník Ůndra Lysohorsky, legionář a diplomat Zdeněk Němeček, fejetonista Karel Horký a k předchůdcům české sci-fi řazená Amálie Vrbová, píšící pod pseudonymem Jiří Sumín.

Knihovna MUDr. Tichého, spolu s rozsáhlým souborem napoleonik, tak sama představuje velmi zajímavý knižní soubor. Její dílčí část, tvořená ukázkami zednářské a anti-zednářské literatury, nás informuje o poměrně málo vnímané skutečnosti, že tradice ultrapravicové politiky je dlouhodobě nepřehlédnutelným proudem moderního francouzského písemnictví a politiky. Vicomt León de Poncins († 1975) se v duchu svého antisemitského přesvědčení veřejně angažoval v průběhu II. Vatikánského koncilu. Henri-Robert Petit († 1985) se stal členem ultrapravicové *Fédération d'action nationale et européenne*.

Jean- Marie-Paul Marqués-Rivière († 2000) po válce uprchl do frankistického Španělska, kde se věnoval svým

okultním studiím. Henry Coston († 2001), ve svých jednačtyřiceti letech propuštěný ze zdravotních důvodů z vězení, žil ještě dalších padesát let! Až do roku 1999 publikoval své práce, které plodil s neutuchajícím elánem a energií. Jeho hlavními tématy v této nedávné době byla kritika americké (i francouzské) finanční plutokracie, globalismu, ekologického aktivismu. Z pochopitelných důvodů nevyjadřoval explicitně antisemitské názory, pokračoval však v kritice zednářství jako kořenu zmiňovaného zla. Costonův život ve vysokém věku nebyl poznamenán izolací, jeho názory společensky rezonovaly, především na půdě stoupenců hnutí Jeana-Marie Le Pena.

#### Literatura a prameny:

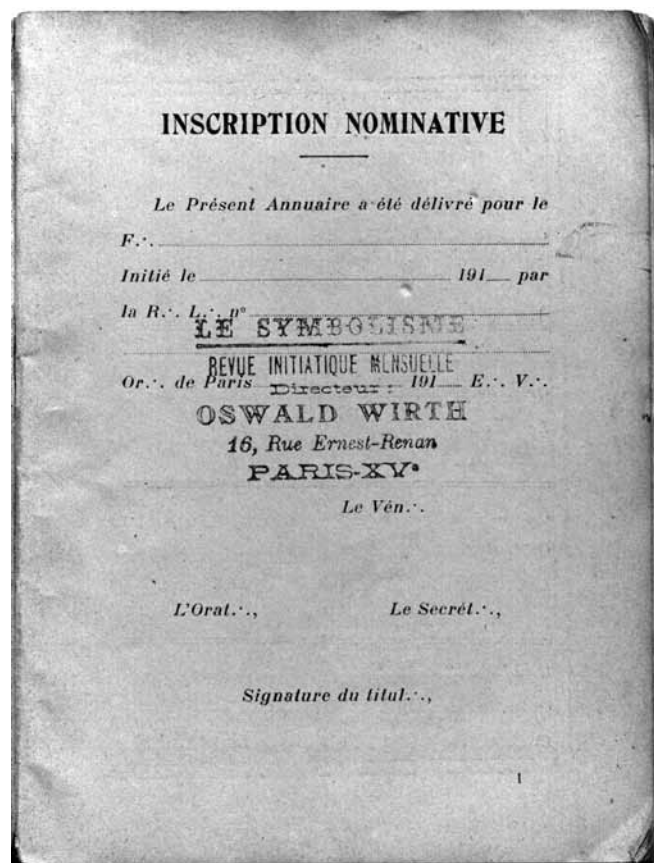
Agenda oddělení zámeckých knihoven Knihovny Národního muzea Zámek Sychrov-sklad.

Státní okresní archiv Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem, osobní fond Vojáček Josef, P. , složka Lékaři v Lysé (bez inv. č.).

Vladimíra Jiříčná, pracovnice Státního okresního archivu Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem, odborné sdělení.

JIŘIČNÁ, Vladimíra. Text výstavního panelu výstavy Jaro 1945 v Lysé nad Labem. Státní okresní archiv Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem, 2015.

ŠPECIÁN, Karel. *75 let od otevření Masarykovy měšťanské školy chlapecké v Lysé nad Labem: historie školy očima školních kronik z let 1936–2011*. Almanach vydala Základní škola Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem.



ANNUAIRE DE LA GRANDE LOGE DE FRANCE, O.: DE PARIS, SECRÉTARIAT GÉNÉRAL, 42, Rue Rochochouart, 42. Na zadní obálce razítka „OSWALD WIRTH, 16, Rue Ernest-Renan, PARIS-XV<sup>e</sup>“. Jedná se o exemplár z majetku předního zednářského spisovatele a vykladatele esoterního zednářství, autora proslulých tarotových karet a jejich výkladu. Knihovna MUDr. Františka Tichého, Lysá nad Labem sg. 120/3, sg. distribučního střediska Sychrov II/196. Foto Jakub Hobža



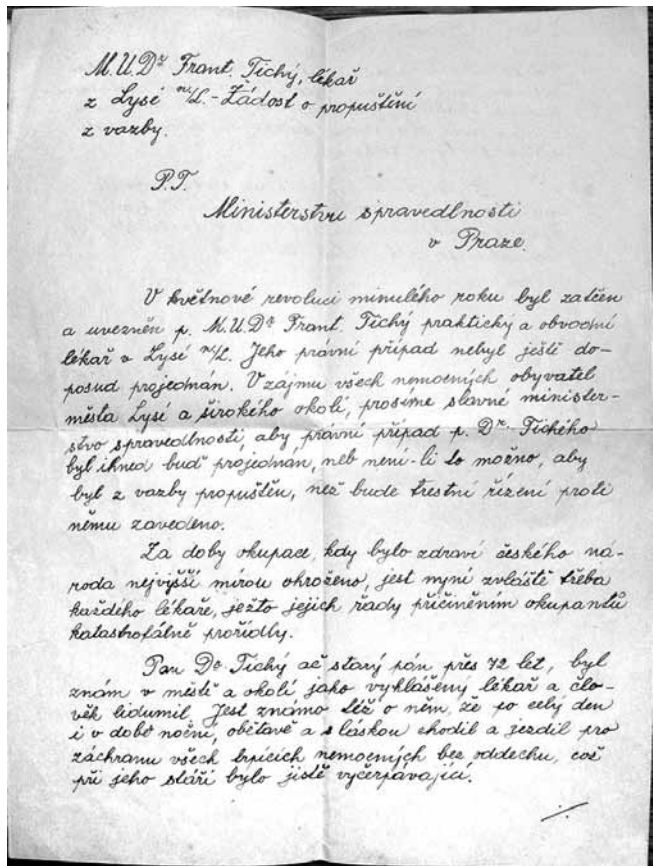
Nelze již dále mlčet!

aské Jde o případ Dr. Tichého! Otázky našich občanů: Co je s ním? a okolnosti, které nastaly v jeho případě nás nutí k tomuto zaujetí stanoviska. Ptáme se zcela otevřeně: "Kdo z občanů našeho města má zájem na tom, aby Dr Tichý unikl spravedlnosti? Ihněd po květnových událostech přihlásila se k výsledku manželka umučeného starosty našeho města Václava Hradeckého k výsledku a udala do protokolu velmi vážné údaje, svědčící proti Dr. Tichému. Tento protokol však ve spisech není. Ztratil se! Těsně před přelíčením s Dr Tichým zajela pí Hradecká do Ml.Boleslavě, avšak i tam byla odmítnuta s protokolární výpovědí s podotknutím, že se dr Tichý zbláznil, a že je to tedy už zbytečné. Lékařský posudek o zdravotním stavu dr Tichého podávali dva praktičtí lékaři, tedy ne psychiatři. A kontrolní posudek? Řekneme Vám to později. V této době je dr Tichý v Praze, kde je znovu zkoumán jeho duševní stav. Tentokrát provádí posudek lékařská komora a doufejme, že tak učiní velmi pečlivě. Zasluhou místní odbočky Svazu osvobozených politických vězňů by zůstat lo na celý případ upozorněno Ministerstvo spravedlnosti a místní odbočka Svazu vězňů znovu upozornila ministerstvo spravedlnosti na všechny spisy, které byly odeslány mimořádnému lidovému soudu v Ml.Boleslavě /Některé z nich byly vystaveny na loňské výstavě v zátku. Stydíme se za to, že ještě dnes žijí mezi námi lidé, kteří nemohou zaponenout na "zlaté protektorátní doby" a v naději na tučnou odměnu dovážejí dr Tichému do kříninálu záplavu potravin a balíků. Dr Tichý nezradil náš národ - jak mnozí tvrdí - ze strachu, ale z přesvědčení. Příležitostně přineseme zápisky z jeho deníku, v němž si pilně zapisoval události a v němž již v roce 1938 proklíná oba naše presidenty a celou tu "marxisticko-socialistickou bandu" Dr Tichý zradil národ v dobách nejtěžších, dal se plně do služeb okupantů, nabízel jim své služby, spolupracoval se Sicherheitsdiensten, je viněn z udavačství a ti, kteří snad stojí v pozadí případu dr Tichého by se mohli šeredně přepočítat!

*Priloha novin "Kau "Pravá Loba" 1947. 9. II*

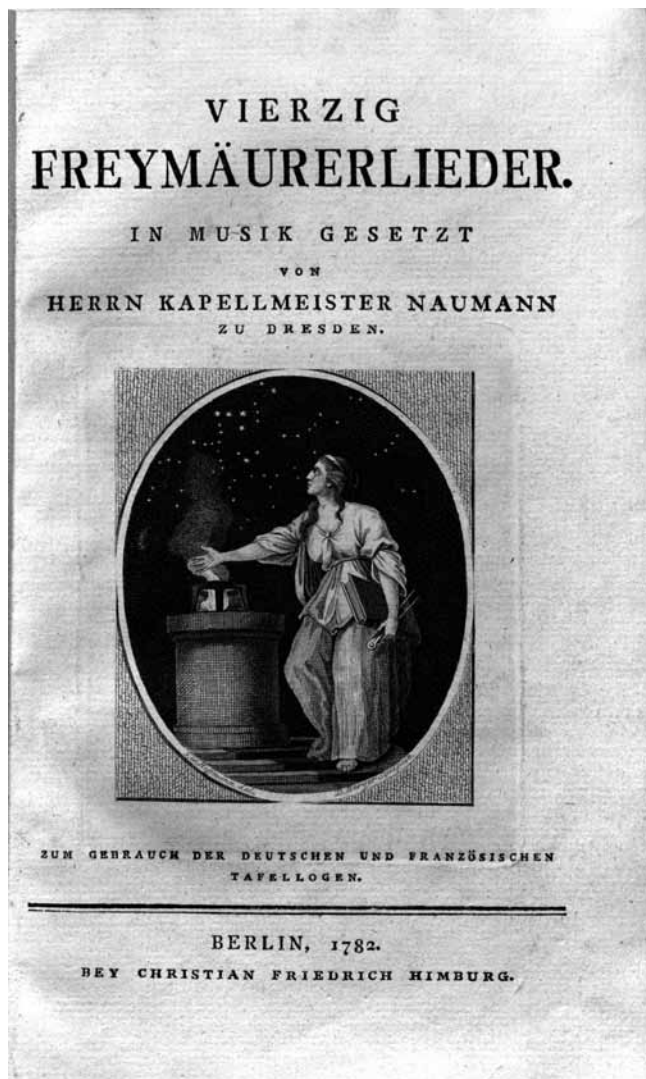
Osudy MUDr. Františka Tichého byly předmětem zájmu veřejnosti v Lysé nad Labem. Státní okresní archiv Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem. Foto Petr Kabeš

A.C. de la Rive: La Femme et l'enfant dans la Franc-Macoonnerie universelle. D'apres les documents officiels de la secte (1730-1839). Par A.C. de la Rive, Lyon, Paris, Delhomme et Briguet, éditeurs, 1894. Knihovna MUDr. Františka Tichého, Lysá nad Labem, sg.166. Foto Radim Němeček



Část veřejnosti se MUDr. Františka Tichého zastávala Státní okresní archiv Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem. Foto Petr Kabeš





Johann Gottlieb Naumann: *VIERZIG FREYMÄURERLIEDER. IN MUSIK GESETZT VON HERRN KAPELLMEISTER NAUMANN ZU DRESDEN: ZUM GEBRAUCH DER DEUTSCHEN UND FRANZÖSISCHEN TAFELLOGEN, / hrsg. von Joh. Wilh. Bernh. Hymmen/, BERLIN; BEY CHRISTIAN FRIEDRICH HIMBURG, BERLIN, 1782. Knihovna MUDr. Františka Tichého, Lysá nad Labem sg. 425, stará sg. razítko „SCHLOSS EULAU B I g 3“, signatura distribučního střediska Sychrov II/255. Foto Jakub Hobža*



*Léo Taxil / = vlastním jménem JOGAND-PAGÉS, Gabriel/: LES MYSTERES DE LA FRANC – MACONNERIE DÉ-VOILÉS par LÉO TAXIL. Paris, s.a /1887/. Iniciace v ženské lóži. Právě účast žen v zednářství dodávala pamfletům Leo Taxila dráždivou čtenářskou chuť. Knihovna MUDr. Františka Tichého, Lysá nad Labem sg. 180. Foto Radim Němeček*